

I min ungdom

"Nei, jeg var en slikk trollnabb at jeg orker ikke å fortelle", sa Kristian Nordgård, men vi får allikevel noen glimt fra livet i Sørreisa ved århundreskiftet.

Det vi guttevalpene dreiv med var vedhogging, koking av fjøsgryta, rypesnaring og skirenning på vinteren. Sammen med brødrene mine hadde jeg det hele og fulle ansvar for at det bestandig var tørr, god ved i fliskurver og vedkasser. Det kunne være rene dagsverket på hardvinteren.

Til koking av fjøskjelen gikk det med ved også. Ungdommen i dag vet kanskje ikke hva ei fjøskjele er for noe så jeg får vel fortelle om det. —

Jo, ser du, vi hadde en diger kjele av støypejern. Den kunne rumme fra 100 til 200 liter. Oppi her hadde vi først passelig med vatn og fyrte opp. Så la vi oppi et fange med tare som vi hadde sanket i (fjæra. — Tare var svært godt for kyrne. De fikk både jod og andre mineraler av den maten. Når dette var kommet godt i kok, la vi oppi en passende ladning med fiskemat eller lodde. I min barndom gikk lodda inn i Straumen og en kunne håve inn uhorvelige mengder når den kom. Alt dette kokte en stund og tilslutt hadde vi oppi høy og gav det et nytt oppkok. Vatn, tare, fiskemat og sild eller lodde kalte vi for løyping. Fjøsgryta skulle vi koke to ganger for dag og det var ikke reint lite arbeide.

I forbindelse med vedhoggingen måtte vi også gjøre annet arbeide: Skave av innerborken på bjørk til geitene. Da tok vi først noen høvlige bjørkestokker og la inn i fjøset for at de skulle få tint seg opp. Så flekket vi av nevera og kunne få av borken.

Jo, det var mange plikter for en guttunge. Rypesnaringen var også en plikt, men den var ikke tung å bære. Oppi i liene var det svært mye rype i de årene det høvde slik og kunne bli både en og to bører før alle snarene var tomme.

Det artigste med rypefangsten var skirenninga og der var det om å gjøre å være dristigst. Vi sto ned i all slags lende og mange av rennene er nesten ikke til å tenke på. Underlig at det gikk bra.

Sommerstid var det tusen gjøremål for en guttunge. Men vi brukte ikke all tid på arbeide og plikter, det hendte at vi hadde ulovlige ærend bort til gulrotåkeren hennes Frida. Spennende var det og godt smakte gulrøttene, men det smakte ikke så godt forskjellige plasser når vi ble oppdaget.